
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ 2018 ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ Α

A1 → β, **A2** → β, **A3** → γ, **A4** → δ, **A5** → δ

ΘΕΜΑ Β

B1. α. ^{12}Mg : $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2$ II_A ομάδα, 3^η περίοδος

^5B : $1s^2 2s^2 2p^1$ III_A ομάδα, 2^η περίοδος

β. Το Mg έχει μεγαλύτερη ατομική ακτίνα από το B διότι το Mg έχει κύριο κβαντικό αριθμό ηλεκτρονίων εξωτερικής στιβάδας 3 ενώ το B έχει κύριο κβαντικό αριθμό ηλεκτρονίων εξωτερικής στιβάδας 2 και γνωρίζουμε ότι όσο αυξάνεται το n αυξάνεται και η ατομική ακτίνα ενός ατόμου.

γ. Σύμφωνα με τις τιμές ενέργειας ιοντισμού προκύπτει ότι: $E_{11} < E_{12} < E_{13} < E_{14} < E_{15}$ άρα το στοιχείο έχει 3 ηλεκτρόνια στην εξωτερική του στιβάδα οπότε θα ανήκει στην III_A ομάδα του περιοδικού πίνακα άρα αντιστοιχεί στο στοιχείο B.

δ. Το ηλεκτρόνιο που απομακρύνεται πιο εύκολα από το χημικό στοιχείο X βρίσκεται στην υποστιβάδα 2p.

ε. Η $E_{11} < E_{12}$ διότι το 1^ο ηλεκτρόνιο απομακρύνεται από την υποστιβάδα 2p που βρίσκεται πιο μακριά από τον πυρήνα, δέχεται μικρότερη έλξη από αυτόν άρα απομακρύνεται πιο εύκολα σε αντίθεση με το 2^ο ηλεκτρόνιο που απομακρύνεται από την υποστιβάδα 2s.

B2. α. η καμπύλη 1 αντιστοιχεί στο H₂ ενώ η καμπύλη 2 αντιστοιχεί στο CO

β. Από το διάγραμμα μεταβολής συγκέντρωσης παρατηρούμε ότι η μεταβολή συγκέντρωσης στη καμπύλη 1 είναι διπλάσια από τη μεταβολή της συγκέντρωσης στη καμπύλη 2 και λόγω συντελεστών της αντίδρασης που στο CO είναι 1 και στο H₂ 2 ισχύει καμπύλη 1: H₂ και καμπύλη 2: CO

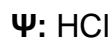
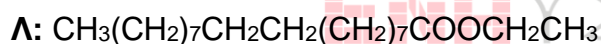
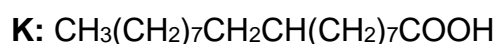
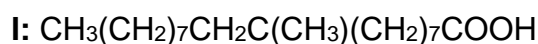
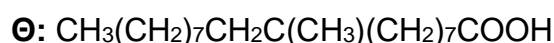
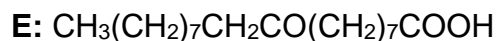
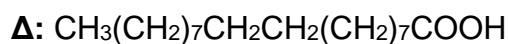
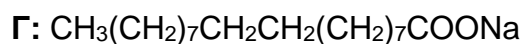
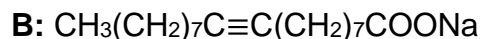
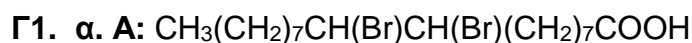
γ. i) $T_2 > T_1$ διότι η αντίδραση είναι εξώθερμη οπότε για να αυξάνεται η συγκέντρωση της CH₃OH θα πρέπει να έχουμε μικρότερη θερμοκρασία σε χρόνο t_1 από ότι σε χρόνο t_2 . Διότι με μείωση της θερμοκρασίας ευνοούνται οι εξώθερμες αντιδράσεις.

ii) Με αύξηση της θερμοκρασίας, αυξάνεται η ταχύτητα οπότε η αντίδραση θα γίνεται σε μικρότερο χρόνο $t_2 < t_1$ κάτι το οποίο προκύπτει και από τη κλίση των δύο καμπυλών.

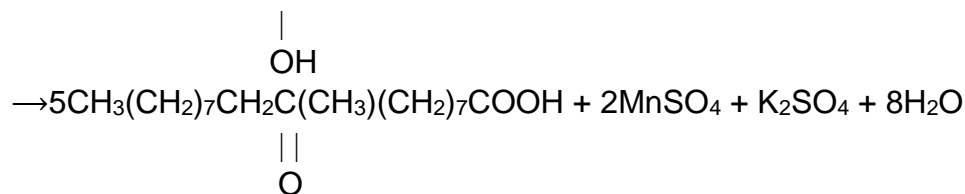
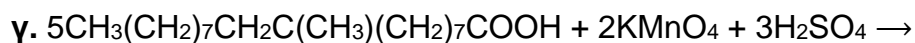
B3. α. Ομογενής κατάλυση διότι το καταλυόμενο σύστημα και ο καταλύτης βρίσκονται στην ίδια φάση.

β. Σχήμα 3

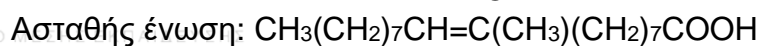
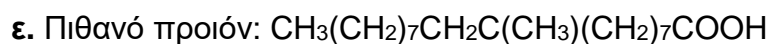
γ. Η αντίδραση είναι εξώθερμη άρα $H_{\text{προϊόντων}} < H_{\text{αντιδρώντων}}$ στο διάγραμμα και λόγω του ότι η αντίδραση (2) γίνεται με καταλύτη θα έχει μικρότερη E_a από την αντίδραση (1).

ΘΕΜΑ Γ

β. Br/CCl_4 αποχρωματίζεται όταν αντιδράσει πλήρως με ακόρεστη ένωση.

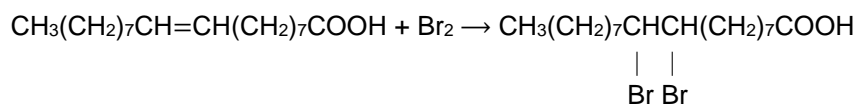

δ. Όχι, διότι δεν είναι μεθυλοκετόνη.

$$\text{Γ2. α. } n_{\text{ελαϊκού}} = \frac{m}{Mr} \Rightarrow n = 141 : 282 = 0,5 \text{ mol}$$

$$C_{\text{Br}_2} = \frac{n}{V} \Rightarrow n = C \cdot V = 0,8 \text{ mol Br}_2$$

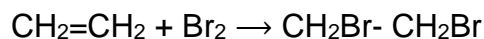

Αρχικά	0,5	0,8	
A-Π	-0,5	-0,5	+0,5
ΤΕΛ.	0	0,3	0,5

$$\text{Επομένως: } m = n \cdot Mr = 0,5 \cdot 442 = 221 \text{ g}$$

β. Από το α. ερώτημα περισσεύουν 0,3 mol Br₂ σε CCl₄.

Εφόσον η στοιχειομετρία είναι 1:1 θα χρειαστούν και 0,3 mol αερίου C₂H₄ για τον πλήρη αποχρωματισμό του Br₂.

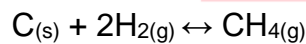
$$\text{Άρα } n_{\text{C}_2\text{H}_4} = \frac{V}{V_m} \Rightarrow V = 0,3 \cdot 22,4 = 6,72 \text{ L C}_2\text{H}_4$$

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΘΕΜΑ Δ

ΕΝΑΥΣΜΑ
ΤΣΙΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ - ΠΑΠΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

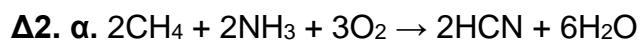
Δ1. Έστω ότι αρχικά έχω ω mol C και ω mol H₂

Αρχικά	ω	ω	
A-Π	-x	-2x	x
XI	ω - x	ω - 2x	x

$$\alpha = \frac{x}{\omega/2} \Rightarrow \omega = 4x$$

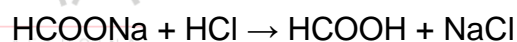
$$K_c = 0,1 \Rightarrow \frac{[\text{CH}_4]}{[\text{H}_2]^2} = 0,1 \Rightarrow x = 25 \text{ mol} \text{ οπότε } \omega = 100 \text{ mol.}$$

β. i) Στο ισοδύναμο σημείο: $n_{\text{HCOONa}} = n_{\text{HCl}} \Rightarrow C_{\text{HCOONa}} = 0,2 \text{ M}$

ii) Για να αποδείξουμε ότι η $K_a = 10^{-4}$ χρησιμοποιούμε το σημείο όπου έχω προσθέσει 10ml HCl και το pH του διαλύματος είναι γνωστό ότι είναι 4.

$$n_{\text{HCl}} = 0,002 \text{ mol}, n_{\text{HCOONa}} = 0,004 \text{ mol}$$

Αρχ.	0,004	0,002
------	-------	-------

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ

ΕΝΑΥΣΜΑ

ΤΣΙΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ - ΠΑΠΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

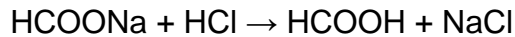
A-Π -0,002 -0,002 0,002 0,002

Τελ. 0,002 - 0,002 0,002

Τελικό διάλυμα: $[\text{HCOONa}] = 0,002/0,03\text{M}$

$[\text{HCOOH}] = 0,002/0,03\text{M}$ προκύπτει ρυθμιστικό διάλυμα
 άρα ισχύει ο τύπος: $\text{pH} = \text{pK}_a + \log \frac{c_{\beta}}{c_{\alpha}} \Rightarrow \text{pH} = \text{pK}_a \Rightarrow \text{K}_a = 10^{-4}$

iii) Στο ισοδύναμο σημείο έχουμε: $n_{\text{HCOONa}} = n_{\text{HCl}} = 0,004\text{mol}$

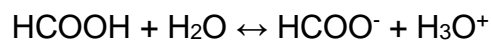
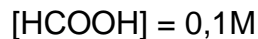

Αρχ. 0,004 0,004

A-Π -0,004 -0,004 0,004 0,004

Τελ. - - 0,004 0,004

Τελικό διάλυμα: $[\text{NaCl}] = 0,1\text{M}$ (ουδέτερο άλας, δεν καθορίζει το pH)

Αρχικά 0,1

I – Π -x

I.Ισορ. 0,1 – x

$$\text{K}_a = \frac{x^2}{c} \Rightarrow x = 10^{-2,5}\text{M} \Rightarrow \text{pH} = 2,5$$

iv) Καταλληλότερος δείκτης είναι το κυανούν της θυμόλης διότι αλλάζει χρώμα σε περιοχή pH: 1,7 – 3,2 όπου βρίσκεται το ισοδύναμο σημείο της ογκομέτρησης αφού έχει pH = 2,5.

v) $n_{\text{HCN}} = n_{\text{HCOONa}} = 0,2 \cdot 2 = 0,4\text{mol}$

$$n_{\text{HCN}} = \frac{V}{V_m} \Rightarrow V = 0,4 \cdot 22,4 = 8,96\text{L HCN}$$

Δ3. α. Με προσθήκη ποσότητας HCl μειώνεται η $[\text{HCOO}^-]$ διότι το HCl αντιδρά με το HCOONa και η ισορροπία μετατοπίζεται προς τα αριστερά αλλά δεν αναιρείται με τη μετατόπιση πλήρως η μεταβολή άρα συνολικά η $[\text{HCOO}^-]$ μειώνεται.

β. Με προσθήκη ποσότητας NaOH έχουμε Ε.Κ.Ι στα ιόντα OH^- οπότε η ισορροπία μετατοπίζεται προς τα αριστερά άρα η $[\text{HCOO}^-]$ αυξάνεται.

γ. Με αύξηση του όγκου του δοχείου δεν επηρεάζεται ο όγκος του δοχείου, η χημική ισορροπία δεν μετατοπίζεται άρα η $[\text{HCOO}^-]$ μένει σταθερή.